

Sygn. akt: *IC 2092/15*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 marca 2016 roku

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku w I Wydziale Cywilnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Michał Sznura

po rozpoznaniu na rozprawie protokolowanej przez sekr. sąd. N. K. w dniu 16 marca 2016 r.

sprawy z powództwa **J. Ł.**

przeciwko **Z. M.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda J. Ł. na rzecz pozwanego Z. M. kwotę 2.417 zł (dwóch tysięcy czterystu siedemnastu złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Powód **J. Ł.** wniósł pozwem skierowanym przeciwko pozwanemu **Z. M.** o uznanie za bezskuteczną umowy przenoszącej własność spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, położonego w G. przy ul. (...), zawartej w 2013 r., na mocy której R. M. darował pozwanemu należący do niego składnik majątku z pokrzywdzeniem powoda, w celu zaspokojenia przyszłej wierzytelności, przysługującej powodowi względem R. M., wynikającej z regresowej odpowiedzialności R. M. wobec powoda z tytułu samodzielnej spłaty przez niego kredytu, wynikającego z umowy nr (...) z 24 marca 2010 r., zawartej pomiędzy Bankiem (...) S.A. w W. a (...) s.c., do którego wspólnicy byli zobowiązani solidarnie tj. kwoty 25.860,55 zł. Jednocześnie wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa według norm przewidzianych.

W uzasadnieniu wskazał, że R. M. wbrew woli i wiedzy współnika J. Ł. podjął działania mające na celu rozwiązanie umowy spółki, która to spółka w dniu 20 września 2013 r. zaprzestała działalności. Od momentu rozwiązania spółki (...) nie regulował rat kredytu. Pismem z 20 maja 2014 r. bank wezwał obu współników do zapłaty przeterminowanego zadłużenia z tytułu umowy kredytu w wysokości 51.721,11 zł. W odpowiedzi powód uiszczył na rzecz banku kwotę 20.000 zł oraz zawarł z nim ugodę, na mocy której zobowiązał się spłaty zadłużenia w 50 miesięcznych ratach, w tym 12 rat w wysokości 600 zł i 37 rat po 800 zł oraz ostatniej raty wyrównującej płatnej do 30 sierpnia 2018 r.

Jako podstawę istnienia wierzytelności powoda względem R. M. wskazywał art. 864 k.c. w zw. z art. 376 §1 k.c. oraz §11 umowy spółki, zgodnie z którym udział w zyskach i stratach współników dzielił się tak ja udziały w częściach równych. Udziały wynosiły po 50%. Podnosił, iż dokonał spłaty zadłużenia w łącznej kwocie 32.400zł. W związku z tym przysługuje mu względem R. M. wierzytelność w wysokości 16.200 zł. Jako podstawę żądania pozwu wskazywał art. 527 k.c. Zdaniem powoda R. M. przenosząc na rzecz Z. M. własność lokalu przy ul. (...) w G. działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli, gdyż wyzbył się istotnego składnika własnego majątku.

W odpowiedzi na pozew pozwany Z. M. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przewidzianych, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu podniósł zarzut nie wykazania wierzytelności względem R. M.. Wskazał, iż gdyby hipotetycznie przyjąć, że powodowi przysługuje jakiegokolwiek roszczenie podstawą jego żądania poszukiwać należy w art. 530 k.c.,

a nie 527 k.c., który odmiennie kształtuje ciężar dowodowy. W ocenie pozwanego powód nie wykazał istniejącego rzekomo po stronie R. M. zamiaru jego pokrzywdzenia, jako przyszłego wierzyciela. Wskazywał, iż do rozwiązania spółki cywilnej doszło na mocy oświadczenia powoda z 25 lipca 2013 r. w oparciu o udzielone przez J. Ł. radcy prawnemu J. S. z 22 lipca 2013 r. Zdaniem pozwanego umowa darowizny miała zapewnić i zapewniała możliwość czerpania dochodów z tytułu najmu przedmiotowej nieruchomości, którą od tej pory pozwany mógł swobodnie dysponować jako właściciel. Kwestionował ratalną wysokość zobowiązania względem banku, wskazując, iż z treści pozwu wynika, iż kredyt miał charakter linii kredytowej, w związku z tym nie można mówić o skonkretyzowanych ratach do cyklicznego regulowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 maja 2005 r. J. Ł. zawarł z R. M. umowę spółki cywilnej, w ramach której prowadzili działalność gospodarczą jako (...) s.c. w G..

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej J. Ł. zawarł z Bankiem (...) SA w W. umowę kredytu na rachunku bieżącym nr (...) - 000, na kwotę 30.000 zł. W dniu 16 maja 2012 r. na mocy aneksu nr (...) do ww. umowy zwiększono wartość kredytu do kwoty 50.000 zł.

W dniu 25 lipca 2013 r. J. Ł. wystąpił ze spółki w trybie natychmiastowym na mocy §16 pkt 2.

Okoliczność bezsporna, vide: umowa spółki, k. 14-16; zeznania powoda J. Ł., k. 116-117; zeznania pozwanego Z. M., k. 117-118; umowa o kredyt, k. 17-19; aneks nr (...) do umowy, k. 20; pismo z 25 lipca 2013 r., k. 97-98.

W dniu 16 września 2013 r. na mocy umowy darowizny, zawartej w formie aktu notarialnego przed asesorem notarialnym A. S. zastępcą notariusza A. Z., (...) R. M. przeniósł spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w budynku należącym do zasobów (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G., przy ul. (...) K na rzecz Z. M..

Okoliczność bezsporna, vide: odpis aktu notarialnego(...) (...), k. 99-101.

Z dniem 20 września 2013 r. (...) spółka cywilna w G. została wykreślona z (...).

Okoliczność bezsporna, vide: korespondencja mailowa, k. 21 .

Pismem z 20 maja 2014 r. Bank (...) S.A. w W. wezwał J. Ł. do zapłaty przeterminowanego zadłużenia z tytułu umowy kredytu w wysokości 51.271,61zł.

Dowód: przedsądowe wezwanie do zapłaty, k.22 .

W dniu 29 lipca 2014 r. J. Ł. zawarł z kredytodawcą ugodę, na mocy której zobowiązał się spłaty zadłużenia w 50 miesięcznych ratach, w tym 12 rat w wysokości 600 zł i 37 rat po 800 zł oraz ostatniej raty wyrównującej płatnej do 30 sierpnia 2018 r. Po dniu zawarcia ugody powód dokonał spłaty zadłużenia w sumie 12.400 zł.

Dowody: wniosek o zawarcie ugody, k. 24-28; uгода, k. 29- 32; potwierdzenie wpłaty, k. 33-49.

Pozwem z 30 grudnia 2015 r. J. Ł. wystąpił przeciwko R. M. o zapłatę kwoty 16.200 zł wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazał, iż przysługuje mu względem pozwanego wierzytelność regresowa powstała wskutek spełnienia przez powoda świadczenia – spłaty kredytu do którego jako współnicy spółki cywilnej byli zobowiązani solidarnie.

Dowód: pozew z 30 grudnia 2015 r., k. 121-124.

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dokumentów załączonych do akt sprawy, których prawdziwości i autentyczności strony nie kwestionowały, także Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im waloru wiarygodności. Sąd oparł swe ustalenia również o treść pozwu z akt sprawy I C 3/16. W pozostałym zakresie na podstawie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 6 k.p.c. oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z akt I C 3/16 oraz wniosek o zobowiązanie strony powodowej do złożenia pisma procesowego.

Sąd dał wiarę zeznaniom powoda w zakresie znajdującym potwierdzenie w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, tj. co do prowadzenia spółki cywilnej wraz z R. M., zawarcia umowy kredytu, pobytu R. M. w(...). W pozostałym zakresie zeznania Sąd zeznania powoda uznał za subiektywne stanowisko w sprawie.

Zeznaniom pozwanego Z. M. Sąd dał wiarę jedynie co do wyjazdu R. M. do (...), prowadzenia spółki przez ww. spółki cywilnej wraz z powodem. Sąd miał bowiem na uwadze więzi rodzinne łączące pozwanego z R. M.. Ocenę motywów działania przy dokonywaniu darowizny Sąd uznał jedynie za jego subiektywne stanowisko, nie mogące mieć wpływu na niniejsze postępowanie.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie powód wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego umowę darowizny spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, dokonaną przez R. M. na rzecz Z. M..

Strona powodowa wywodziła roszczenie na podstawie art. 527 k.c., zgodnie z którym przepisem, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Przy czym czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalnym w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Nadto jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Można zatem wyróżnić przesłanki warunkujące możliwość skorzystania przez uprawnionego – powoda z ochrony pauliańskiej: 1/istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności, 2/dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią, 3/ pokrzywdzenie wierzyciela, 5/uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią, 6/działanie osoby trzeciej w złej wierze. Dla zastosowania skargi pauliańskiej wszystkie przesłanki muszą wystąpić kumulatywnie, a ciężar ich udowodnienia spoczywa co do zasady na wierzycielu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że powód nie wykazał, by przysługiwała mu względem R. M. wierzytelność, jak również jej wysokość, a także fakt stania się przez R. M. niewypłacalnym wskutek dokonania zaskarżonej czynności.

Zgodnie z treścią przepisów art. 232 k.p.c. i art. 6 k.p.c. in fine to strony mają obowiązek wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Sąd może dopuścić dowód z urzędu, ale nie ma takiego obowiązku. Jest to wyrazem zasady, że to strony powinny być zainteresowane wynikiem postępowania oraz że to strony dysponują przedmiotem postępowania m.in. poprzez powoływanie i przedstawianie Sądowi wybranych przez siebie dowodów. Samo zaprzeczenie okolicznościom dokonane przez stronę procesową wywołuje ten tylko skutek, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie ich nie udowodnienia sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu, chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie (SN z 28 kwietnia 1975 r., III CRN 26/75). Reguły dowodzenia, a więc rozkład ciężaru dowodu, określa przepis art. 6 k.c. Wynika z niego przedmiot i osoba, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.). Artykuł ten jednoznacznie stanowi, że ciężar

udowodnienia faktów spoczywa na stronie, która wywodzi z tych faktów skutki prawne (wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96).

W ocenie Sądu dokumenty załączone do akt sprawy nie potwierdzają istnienia wierzytelności, na którą wskazuje strona powodowa. Wynika z nich jedynie fakt istnienia umowy spółki cywilnej, której współnikami był powód wraz z R. M. oraz fakt zawarcia umowy o kredyt odnawialny podwyższony do kwoty 50.000 zł. Nie wykazano jednak, aby w dniu zakończenia działalności spółki cywilnej w ogóle istniała wierzytelność z tytułu przedmiotowego kredytu, a tym bardziej aby była w wysokości wskazanej w pozwie. Co więcej powód nie wykazał również, aby w momencie dokonywania czynności – umowy darowizny przenoszącej własność spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, położonego w G. przy ul. (...) już istniała przedmiotowa wierzytelność. Umowa darowizny została zawarta w dniu 16 września 2013 r., natomiast wezwanie z banku datowane jest na dzień 20 maja 2014 r. Wykreślenie spółki z (...) miało miejsce natomiast w dniu 20 września 2013 r.

Z tych względów zastosowanie w niniejszej sprawie mieć powinien art. 530 k.c. odnoszący się do działań dłużnika w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, a nie 527 k.c. Skarga pauliańska, uregulowana w art. 527-534 k.c. jest szczególnym środkiem ochrony wierzyciela przed nieuczciwymi, a zatem niezaskługującymi na aprobatę i ochronę, zachowaniami dłużnika, który uszczupla swój majątek po to aby uniemożliwić zaspokojenie swoich długów. Ta generalna uwaga, chociaż również aktualna, to jednak doznaje istotnej modyfikacji, gdy ocena zachowania dłużnika dokonującego czynności prawnej pomniejszającej stan jego majątku jest dokonywana na gruncie art. 530 k.c. albowiem skutek tego zachowania dotknął zobowiązań dłużnika powstałych w przyszłości, a więc nie istniejących w chwili podejmowania ocenianej czynności. Owa modyfikacja dotyczy ustawowych warunków stosowania przepisu, szczególnie przesłanki związanej z świadomością krzywdzącego charakteru dokonywanej czynności. Przepis, inaczej bowiem, niż to czyni art. 527 k.c., podwyższa kryteria owej oceny i odmiennie niż przyjęto dla czynności dokonywanych po to, aby uniemożliwić zaspokojenie już istniejących zobowiązań, wymaga by działanie dłużnika cechowało świadome dążenie do osiągnięcia celu w postaci przyszłej niewypłacalności w obliczu mogących powstać zobowiązań (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 09 października 2015 r., sygn. akt V ACa 263/15). W literaturze przedmiotu takie zachowanie, spełniające ustawowe kryteria określone w art. 530 k.c., określa się mianem "przygotowania i zorganizowania swojej niewypłacalności", co jednoznacznie wskazuje na ukierunkowane na osiągnięcie tego celu działanie (por. M. Pyziak - Szafnicka, Ochrona wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika, Dom Wydawniczy ABC 1995, s. 124).

Wypada powtórzyć za autorką cytowanej wcześniej publikacji, iż istotne dla oceny charakteru regulacji przyjętej w art. 530 k.c. jest to, że inaczej niż na gruncie innych instytucji regulowanych w k.c., gdzie nie różnicuje nasilenia winy, jako przesłanki odpowiedzialności, w art. 530 k.c. dla jej określenia ustawodawca użył słów "zamiar pokrzywdzenia". Wniosek stąd płynie taki, że chciał w tym przypadku zaakcentować szczególną naganność działania dłużnika i w konsekwencji przewidział konieczność istnienia po stronie dłużnika zamiaru bezpośredniego, chęci pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli (op. et. loc. cit.). Prowadzi to do wniosku, że skoro dokonano czynności przed powstaniem zobowiązania, to wierzyciel przyszły zasługuje na ochronę tylko wyjątkowo albowiem mógł – co do zasady – zapoznać się ze stanem majątkowym kontrahenta i mógł uniknąć pokrzywdzenia. Powód jednak nie podolał powyższemu obowiązkowi. Nie wykazał, by R. M. dokonując rozporządzenia swoim majątkiem kierował się chęcią działania mającego na celu pokrzywdzenie przyszłego wierzyciela. W konsekwencji więc roszczenie powoda co do umowy z 16 września 2013 r. na mocy art. 6 k.c. a contrario należało oddalić.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu Sąd oparł na podstawie art. 108 k.p.c., art. 98 §§1 i 3 k.p.c. oraz §2 ust. 1 i 2, §6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013, poz. 461). Sąd miał na uwadze, iż powód przegrał sprawę w całości, w związku z czym, uwzględniając zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, określoną w przepisie art. 98 k.p.c. obciążył go kosztami postępowania w całości. Uwzględniając zaś, iż koszty postępowania w niniejszej sprawie ograniczone zostały do kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.417 złotych. Kwota ta jest zdaniem Sądu adekwatna do stopnia

skomplikowania sprawy i nakładu pracy pełnomocnika, uwzględnia także długotrwałość niniejszego postępowania sądowego.

Zarządzenia:

1. (...)

2. (...)